

Dave Eggers, escriptor nord-americà

"Tothom espera alguna mena de deus ex machina"

"No passa cada dia que ens necessitin". Aquesta cita de Samuel Beckett obre *Un holograma per al rei*, de l'escriptor nord-americà Dave Eggers, i que Edicions del Periscopi ha publicat al català traduïda per Ferran Ràfols Gesa. Està ambientada en una ciutat emergent d'Àrabia Saudita i protagonitzada per un executiu, Alan Clay, que hi va a parar buscant una darrera oportunitat per resoldre la seva vida en plena davallada. Alguns hi han vist una revisió actual de la cèlebre *Mort d'un viatjant*.

La novel·la va ser molt ben acollida als Estats Units, on va quedar finalista del National Book Award, i va integrar la llista dels deu millors llibres de l'any 2012 del *The New York Times Review*. Per acabar-ho d'adobar, Tom Hanks i Tom Tykwer en preparen una adaptació al cinema.

Dave Eggers se'l considera una de les veus de la narrativa nord-americana actual més destacades. Ha publicat títols com ara *Zeitoun* i *Què és el què*. A banda també és el fundador i l'editor de McSweeney's (que és el cognom de soltera de la seva mare), un segell que es caracteritza per publicar autors inclas-

sificables (fins ara ha publicat noms que després s'han convertit en fenòmens, com ara George Saunders o David Foster Wallace, un escriptor que també ha publicat *Periscopi* en català). També és cofundador juntament amb l'educador Nínive Clements Calegari de l'ONG 826 Valencia destinada a desenvolupar les capacitats creatives de nens i adolescents a través de l'escriptura. L'any passat va publicar als Estats Units *The Circle*.

L'Alan és còmplice de la situació econòmica que l'afecta

Quin és l'origen de la novel·la, com va néixer?

Feia anys que havia anat prenent notes sobre un home com Alan Clay. M'interessava veure en què es converteixen homes com ell, homes que han estat durant dècades treballant en una fàbrica

només per veure com al final s'esfondra la indústria. Vinc de Chicago, on estava la fàbrica original Schwinn de bicicletes, i recordo perfectament encara ara el daltabaix que va provocar a la ciutat quan van tancar i la fabricació d'aquestes bicicletes va ser deslocalitzada primer a Mississipi i més tard a la Xina. Evidentment, l'Alan va ser còmplice d'aquesta deslocalització, així que es troba en un lloc existencial estrany...

Va visitar personalment Àrabia Saudita i la Ciutat Econòmica del Rei Abdullah (KAEC) que apareix a la novel·la?

Ho vaig fer, sí. Vaig passar força temps a Jiddah i viatjava diàriament a la Ciutat del Rei Abdullah. Va ser una experiència fascinant, i vaig fer molts amics nous al regne.

NOVEL·LA XAVIER SERRAHIMA

Desert d'amics, de béns e de senyor

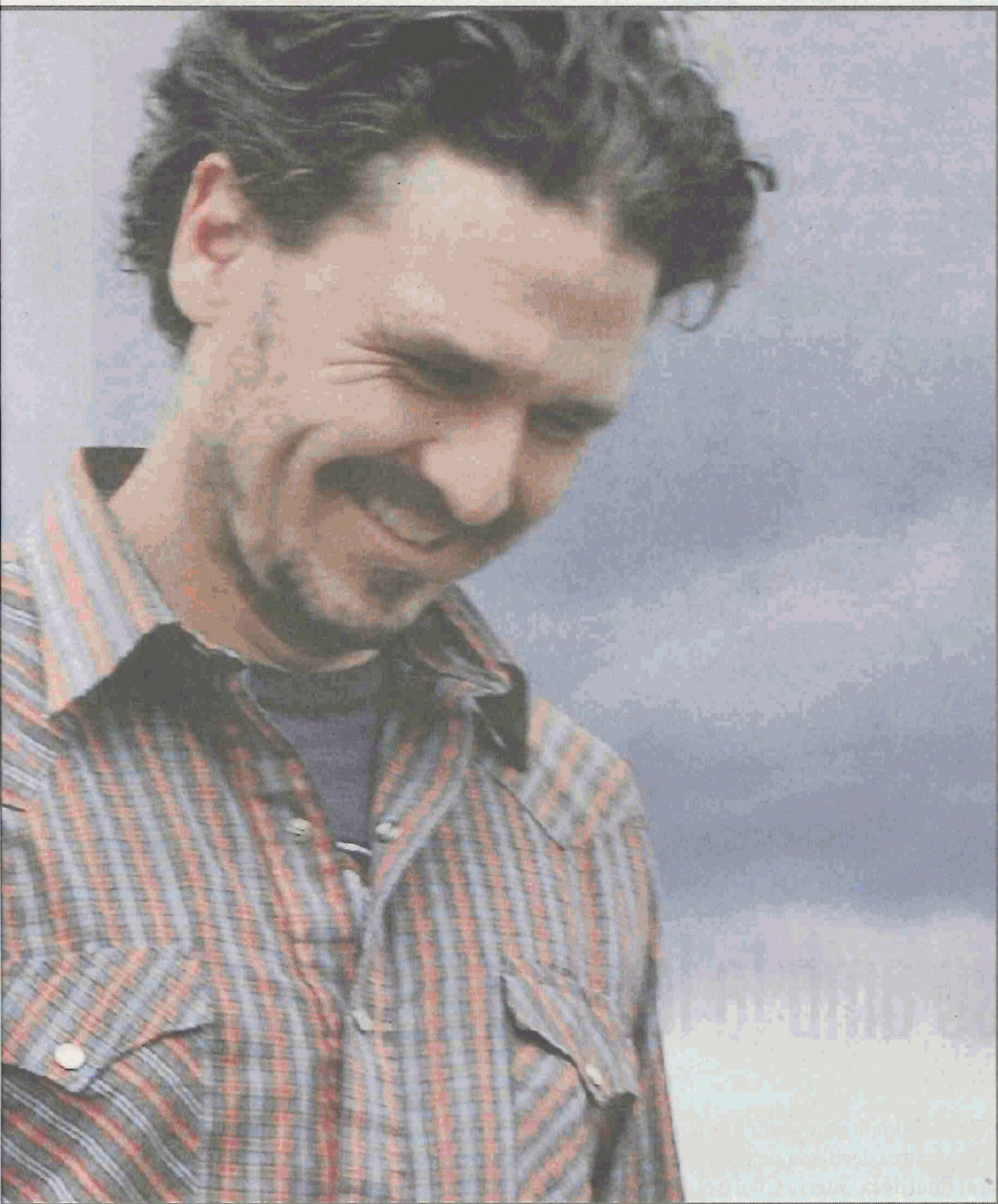
A la decadència d'occident, Oswald Spengler exposava la seva teoria, d'arrel biològica, que tant les cultures com els grans imperis que les fonamenten neixen, creixen fins a la seva màxima esplendor, declinen i acaben desapareixent, per deixar pas a d'altres que prendran el seu lloc —que, a la seva vegada, seguiran un idèntic desenvolupament.

Dave Eggers sembla haver pres aquest principi de la decadència de les civilitzacions com a base d'aquest llibre (traduït amb l'habitual cura de Ferran Ràfols Gesa), que ens

trasllada "a Jiddah, l'Àrabia Saudita", per acompanyar Allan Clay, el seu protagonista, en la seva desesperada i heroica —de fet, més aviat antiheroica— missió de vendre al rei d'aquell país un revolucionari sistema de comunicació.

Un cop allí, aquest modern Odisseu —que no Prometeu: el foc i la llum de la seva innovació no té per objectiu beneficiar la humanitat, sinó el profit propi— encadenat haurà d'enfrontar-se contra la majoria de les plaques del fagocitador món capitalista (que pretén no tan sols dominar la natura, sinó sotmetre-la a les seves capricioses i arbitràries necessitats) per assajar d'arribar a la terra promesa de la salvació personal; no tant la seva, sinó sobretot la de la seva filla, que, si Alan se'n surt, "estaria molt menys decebuda amb la vida i amb el seu pare".

Per què va agafar aquesta ciutat fantasma com a escenari de la seva novel·la? Què representa per a vostè?

Alan és un home de quaranta llargs. Està divorciat i, en gran part, està sol. A més, està de viatge per feina. Es troba perdut en un territori desconegut i està desorientat existencial-

ment. Així que vaig pensar que un lloc com l'Àrab Saudita, el somni d'una ciutat enmig d'un desert prop del mar, seria apropiat. Viatja prop de deu mil quilòmetres i espera en una tenda l'arribada d'un rei, esperant que això solucionarà els seus problemes. La saviesa d'aquesta estratègia és qüestionable.

Per desgràcia per a ell, els nostres temps no estan dominats per un déu omnipotent com Zeus (descaradament egoista, interessat, però regit per una lògica previsible), sinó pel caos i la imprevisibilitat de les forces del mercat neoliberal, i el rei saudita té més a veure amb el famós Godot de Samuel Beckett –“Era el joc del gat i la rata que es jugava a tot el regne”; “No tenia ni idea de si tot allò era una broma molt recargolada”– que no pas amb les lleis de l'honor cavalleresc, per la qual cosa el seu fat no presenta un pronòstic gaire esperançador.

Una metàfora, doncs, d'aquest món nostre, absurd i mancat de sentit que diagnostiquen els existencialistes del segle passat –Karl Jaspers, Martin Heidegger i Jean-Paul Sartre–, hereus de Søren Kierkegaard, que ens du de nou als llavis les obres d'Albert Camus, amb personatges desorientats –“vam aconseguir ser tan eficients que vaig acabar sent superflu. Em vaig convertir a mi mateix en irrellevant”– que avancen a les palpentes, tractant de trobar un sentit a una vida –“Hi havia d'haver un motiu pel qual l'Alan era allí. [...] per què era viu a la terra?”– que

La seva novel·la tracta sobre l'espera... penso en l'epígraf de Beckett. Què volia explorar?

Crec que ara, als Estats Units, estem esperant que passi alguna cosa. Ningú no sembla saber cap a on va l'economia, i si mai més fabricarem res una altra vegada. El més preocupant és que tot apunta que ningú no vol prendre el lideratge en aquest assumpte. Així doncs, mentrestant, tothom espera alguna mena de *deus ex machina*.

D'alguna manera, Clay, que es troba submergit en una complicada situació personal (no té diners, ni parella, perquè s'acaba de divorciar) busca una redempció. Hi està d'acord? Creu que aquesta és una de les claus de la novel·la?

Crec que la clau és la relació amb la seva filla. La seva incapacitat per guanyar-se la vida per a ella és el que més li dol. No pot complir la

L'Alan no pot pagar els estudis a la filla i això és el que més li dol

promesa bàsica per a un pare als Estats Units: que quan arribi el moment podrà pagar-li els estudis universitaris. El tema sobre si les universitats haurien de ser tan cares és un altre assumpte que també s'hauria de discutir. Les seves cartes a la Kit, la filla, són un intent de fer-se perdonar, fer-se perdonar pel divorci, per la seva falta de planificació, pel dilema en què es troba, tot sol en aquell desert on s'hi anat a ficar ell mateix.

Clay hi va per vendre aquest nou sistema de comunicacions basat en hologrames, en definitiva, en aire... és també una víctima de l'economia globalitzada?

És víctima i, alhora, perpetrador. L'Alan ajuda en definitiva que l'economia no tingui un lloc per a ell. *

Dave Eggers

és molt actiu no només com a escriptor, sinó també com a editor
ARXIU

P

**agar o no pagar?
El preu desorbitat de la universitat als Estats Units és una de les claus de la novel·la**

**UN HOLOGRAMA PER AL REI
Dave Eggers**

Traducció:
Ferran Ràfols Gesa
Editorial: Periscopi,
Barcelona, 2013
Pàgines: 326
Preu: 21,90 euros

sembla enfonsar-se més i més en el no-res –“Quina agor, quina assumptió del declivi. [...] És el senyal que estàs enfonsat i no pots aixecar-te”, sense remissió. Un món on únicament resta, com a darrera taula de salvació dels naufragats de l'existència, la voluntat –o, més aviat, la necessitat– de creure dostoievskiana: “Sí que podia! Havia de creure que sí que podia. És clar que podia.” Una constatació del que succeeix quan “l'obra de l'home es fa a esquena del món natural. Quan la natura se n'adona, i pot reunir l'energia necessària, esborra de nou la pissarra”. *